

OPONENTSKÝ POSUDEK DOKTORSKÉ DIZERTAČNÍ PRÁCE

Název práce: **Působení kovů v dutině ústní**

Autor: **MUDr. Milan Tomka**

Univerzita Karlova v Praze, 1.lékařská fakulta

Ústav klinické a experimentální stomatologie

Školitel: **prof. MUDr. Jarmila Procházková, CSc.**

Oponent: **prof. MUDr. Jiří Vaněk, CSc.**

Stomatologická klinika LF MU a FN u sv. Anny v Brně

Dizertační práce MUDr. Milana Tomky je v tištěné formě předložena na 89 stranách celého textu včetně úvodního „Prohlášení“, „Identifikačního záznamu“, „Poděkování“, „Obsahu dizertační práce“, 11 kapitol textu s 24 obrázky, 14 tabulkami, 7. kapitolou „Použité literatury“ s 128 odbornými odkazy, 8.a 9.kapitolou „Souhrnu“ v českém a anglickém jazyce, 10. kapitolou „Seznamu publikací doktoranda“ s prezentací 9 publikací autora k textu dizertační práce, 1 publikací mimo prezentovaný text, 16 pronesených přednášek na kongresech a sympoziích, 4 posterů prezentovaných opět k řešení problematiky dizertační práce., 11.kapitolou „Seznam zkratek“. Vlastní text je prezentován na 66 stranách od strany 6 po stranu 72. Je rozdělen do 7 kapitol od 1. kapitoly „Souhrnu současných poznatků“, přes 2. kapitolu „Cíle práce“, 3.kapitolu „Vyšetřovaný soubor pacientů a metodiky“, 4.kapitolu „Výsledky“, 5.kapitolu „Diskuse“, 6.kapitolu „Závěry s doporučením výsledků dizertační práce pro praxi“. Příložen je Autoreferát dizertační práce.

Zpracování tématu s ohledem na dosavadní stav řešené problematiky

Zpracování zvoleného tématu, cíle předložené dizertační práce, metodika, výsledky s vyslovenými závěry a doporučeními jsou aktuální aplikačním významem pro současnou klinickou stomatologickou praxi. Toto pojetí předložené dizertační práce je vyjádřeno již v úvodním odstavci 1. kapitoly, kde autor reaguje na mohutný rozvoj materiálů používaných v medicínských oborech, který zasáhl i zubní lékařství a celou stomatologii konstatováním - cituji: „je paradoxní, že koncepce testování bezpečnosti a účinnosti nových materiálů před jejich použitím patří mezi relativně nová opatření.“ Z tohoto hlediska je velmi široce zpracována 1. kapitola s poukazem na existující legislativní národní a mezinárodní normy, testování zdravotnických materiálů - zdravotnických prostředků, charakteristiku biomateriálů, jejich biokompatibilitu, stupně a mechanismy jejich nežádoucích účinků jak v obecné rovině,

tak zejména na dentální materiály s účinkem v dutině ústní. V tomto směru je podána charakteristika nejvíce využívaných materiálů, především kovů, charakteristika lokálního účinku v dutině ústní i účinku systémového. Záslužně je tu zvýrazněna pozornost lichenoidním onemocněním a jejich lokálním projevům. V této souvislosti jsou i podrobně popsány možnosti testování účinku. Z takto pojatého souhrnu současných poznatků, norem, odborných výsledků prezentovaných ve 128 literárních odkazech vyplývá další velmi fundované vlastní zpracování řešení celého tématu dizertační práce.

Cíle studie - dizertační práce

Z velmi široce pojatého souhrnu současných poznatků řešené problematiky vyplynuly i dílčí cíle celé práce zaměřené na analýzu účinku použitého zubního materiálu a slizničními lézemi, jejich diagnostiku za pomoci dostupných a přitom mezinárodně standardizovaných metod a zhodnocení úspěšnosti léčby odstraněním nežádoucích zubních materiálů. Takto stanovené cíle jsou pro klinickou stomatologickou praxi velmi významné a přínosné.

Vhodnost použitých metod a postupů

Adekvátnost užitých metodologických postupů vycházela opět z velmi odborně fundovaného vyhodnocení současných poznatků a zkušeností, dovolující přitom jejich využití v klinické praxi. Celé zpracování vycházelo z tříletého systematického vyšetřování celkem 484 pacientů v letech 2009 - 2012 s převahou žen. Vyšetření bylo zaměřeno na hodnocení 80 pacientů s diagnózou symptomu bílé plochy na sliznici dutiny ústní. Vyšetření se skládalo z anamnestického vyšetření, klinického vyšetření dutiny ústní, měření galvanických proudů a napětí, epikutánních testů a mezinárodně využívaného testu LTT-MELISA. Tento metodologicky náročný postup byl v předložené práci přesně popsán, plně zvládnut s prezentací kasuistických případů, vyobrazením vyšetřovacích přístrojů a postupů. Zpracování této části dizertační práce taktéž vysoce hodnotím a to i z organizačního hlediska s potřebnou součinností a spoluprací s příslušnými pracovišti i pacienty.

Kvalita docílených výsledků a pozorování

Na základě odborně fundovaného přehledu, adekvátně zvolené metodiky s odpovídajícím statistickým zpracováním autor dospěl k jasně formulovaným výsledkům prezentovaných procentuálně ve shodě s dílčími cíli. Výsledky jsou prezentovány i názornými obrázky dokumentující jednak nacházející se léze, tak i souvislost s účinkem určitých materiálů při nápravě defektu zubů v dutině ústní i zlepšení po jejich odstranění a náhradě

jinými materiály. Výsledky byly v diskusi porovnány s výsledky hodnocení dalších autorů jak zahraničních, tak i v ČR a tím autor mohl vyjádřit jasné závěry a doporučení vyplývající z jeho hodnocení pro klinickou praxi jak z hlediska souvislosti mezi vznikem bílé plochy na sliznicích dutiny ústní možným drážděním zubními materiály, k častějšímu výskytu u žen, nejčastějšímu výskytu v oblasti sliznice tváře, ke zvýšeným hodnotám galvanických článků, které by se neměly podceňovat, k možné komplikaci vzniku malignit, k významu epikutánního testování a testování LTT-MELISA, k jasnému zlepšování po odstranění nežádoucích dentálních materiálů. Předkládaná práce s doloženými výsledky je, jak jsem již několikrát zdůraznil, aplikačně významná pro klinickou praxi na úrovni ambulantní praxe zubních lékařů.

Další vyjádření

Předložená práce je pro svoji obsažnost a zaměření přínosná jak z hlediska výzkumného, tak především pro klinickou stomatologickou praxi na široké úrovni praktických zubních lékařů. Práce je v uspořádání dobře členěna a názorně doplněna obrázkovou a tabulkovou dokumentací.

Přes toto kladné hodnocení dizertační práce uvádím v závěru posudku několik poznámek a otázek, které v žádném případě nesnižují již uvedenou kvalitu dizertační práce:

1. Za úvahu by stálo vypracování metodického návodu pro klinickou praxi vycházející ze závěrů a doporučení v kapitole 16.
2. Které diagnostické metodě dává autor přednost?
3. Ve výzkumu biomateriálů by autor s jeho zkušenostmi měl nadále pokračovat a to i v dalších medicínských souvislostech např. z hlediska neurologického, genetického apod. Mutogenní účinek by neměl být podceňován.
4. V práci bylo poznamenáno, že titan může mít alergizující účinek (str. 24). Má autor v tomto směru další zkušenosti? Souvisí to se stále více využívanou dentální implantologií, která má a bude mít široké uplatnění právě při využívání titanu a jeho slitin.
5. Jak může v tomto směru prospět povlakování povrchu implantů, případně ne titanových slitin.

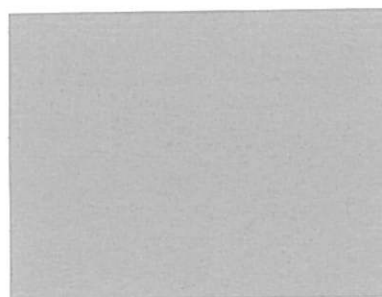
Závěr

Předložená dizertační práce MUDr. Milana Tomky je dokladem odborného, výzkumně zkušeného profilu autora, jeho schopnosti se zabývat širokými souvislostmi při výzkumném

řešení cílené problematiky. MUDr. Tomka úspěšně uzavřel jednu z etap ucelené studie zaměřené k problematice působení kovů v dutině ústní. Dizertační práce splnila ve všech bodech stanovené konkrétní cíle s perspektivou využití výsledků ve specifické klinické ambulanci zubního lékařství stomatologie, ale i v celé medicíně, v dalším výzkumu i vzdělávání. Vysokému odbornému přínosu, přes autorovo samostatné zpracování dizertační práce, přispěla konzultační součinnost prof. MUDr. Jany Duškové, Dr.Sc., MBA, školitelky prof. MUDr. Jarmily Procházkové, CSc., ing. Vlasty Fialové, CSc., kterým v úvodu autor jmenovitě poděkoval.

Na základě osobního kladného hodnocení předloženou dizertační práci doporučuji k obhajobě a na základě úspěšné obhajoby doporučuji, aby podle §47 Zákona o vysokých školách č.111/98 Sb. MUDr. Milan Tomka dostal udělenou vědeckou hodnost Ph.D.

V Brně, dne 3.9.2013

prof. MUDr. Jiří Vaněk, CSc.

odborný zástupce STK pro obor Zubní lékařství